

KRIISISUUNNITELMA

Hankoniemen yläaste ja lukio

JOHDANTO

Opetuksen järjestäjä on vastuussa sekä henkilökunnan että oppilaiden/opiskelijoiden terveydestä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista. Turvallisuuskulttuurin rakentaminen ei ole kuitenkaan ainoastaan opetuksen järjestäjän tehtävä, vaan se on kaikkien toimijoiden yhteistyötä.

Tämä kriisuunnitelma on laadittu Hankoniemen yläasteella ja lukiossa työskenteleville työntekijöille avuksi poikkeamatilanteiden hoitamisessa ja niihin varautumisessa. Varautuminen on tärkeää, koska kriisitilanteissa ihmisen toiminta muuttuu ja kriisin tapahduttua ei ehdi laatia uusia toimintamalleja. Sen sijaan ennakolta suunniteltu toiminta toteutuu todennäköisimmin myös kiireisissä kriisitilanteissa.

Kriisuunnitelma tukee tuen järjestämistä äkillisissä kriiseissä nopeasti, hallitusti ja tehokkaasti. Kriisuunnitelma sisältää myös poikkeamatilanteiden johtamisen periaatteet, työn- ja vastuunjaon kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa sekä yhteistyön eri toimijoiden kanssa.

ERILAISET KRIISIT

Kriisi on yllättävä tapahtuma tai läheltä piti tilanne, joka vaikuttaa voimakkaasti ja negatiivisesti yksilöön tai yhteisöön. Kriisitilanteessa ihmisen aikaisemmat kokemukset ja keinot eivät riitä tapahtuneen ymmärtämiseen ja hallitsemiseen. Tapahtuma järkyttää, herättää pelkoa, vihaa, syyllisyyttä tai turvattomuutta. Kriisin keskellä tai jälkeen voi olla vaikea keskittyä, nukkua, keho voi reagoida tapahtuneeseen kipuina ja särkyinä. Voimakkaat tuntemukset ovat kuitenkin normaali tapa reagoida epänormaaliin tilanteeseen. Kriisi saattaa nostaa pintaan myös vaikeita asioita menneisyydestä.

Kriisejä on erilaisia: **Kehityskriisit ja elämäntilannekriisit** liittyvät normaaliin elämäntilanteeseen ihmisen siirtyessä elämänvaiheesta toiseen, kuten koulun aloitus tai vaihto, murrosikä tai seurustelun aloittaminen. Myös positiivinen tapahtuma voi aiheuttaa kriisin. Elämäntilannekriisit ovat elämäntilanteeseen kuuluvia pitkäkestoisia rasisitilanteita, esimerkiksi vakava pitkäaikaissairaus, vanhempien jatkuva riitely tai pitkittynyt koulukiusaaminen. **Traumaattisen kriisin** synnyttää usein epätavallisen voimakas ja epänormaali tapahtuma, johon liittyy suuri tunnejärkytys ja jota omat voimat eivät riitä kohtaamaan, esimerkiksi läheisen ihmisen äkillinen kuolema, liikenneonnettomuus, tulipalo, räjähdys, luonnonkatastrofi tai vanhempien yllättävä ero.

Mahdollisia kriisejä oppilaitoksessa voivat olla muun muassa: Nuoria koskettava onnettomuus, nuoren itsemurha, vakava kouluväkivaltilanne, kadulla tapahtunut uhkaava tai väkivaltainen tilanne ja nuorille surua tai kriisiä tuottava akuutti tilanne.

Lisätietoja: Mielenterveystalo. Kriisit ja kriisistä selviytyminen. Saatavilla:

<https://www.mielenterveystalo.fi>; THL – Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. Traumaattiset tilanteet ja kriisit. Saatavilla: <https://thl.fi>

Opiskeluhuollon kuraattori ja psykologi tukevat oppilaita, opiskelijoita ja koulun henkilökuntaa kriisitilanteissa. Oppilaitoksen kriisityöhön osallistuminen on aina ensisijaista. Opiskeluhoitotyötä ohjaa opiskelijan edun ensisijaisuus ja hänen hyvinvointinsa edistäminen.

Alueellisten hyvinvointikeskusten (HVK) koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajien palveluesimies toimii koulujen ja hyvinvointikeskuksen välisenä yhteyshenkilönä. Resursoi ja organisoii koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajien työtä. Valmistelee jälkihoidon suunnittelua omalla alueellaan yhteistyössä muun henkilöstön kanssa.

Sosiaali- ja kriisipäivystys auttaa kiireellisessä avun tarpeessa sekä antaa kriisiapua järkyttävissä elämäntilanteissa ympäri vuorokauden. Apua voi hakea asiakas itse, läheinen tai viranomainen. Työntekijä voi ilmoittaa kriisiapua tarvitsevan perheen yhteystiedot asiakkaan suostumuksella sosiaali- ja kriisipäivystykseen. Huomioitavaa on, että sosiaali- ja kriisipäivystys ei vastaa elämänkriiseihin, kuten muun muassa avioerotilanteet. Näissä asioissa otetaan yhteyttä kaupungin muihin palveluihin. Sosiaali- ja kriisipäivystys **029 151 2221**. Sosiaali- ja kriisipäivystykseen saat yhteyden myös soittamalla yleiseen hätänumeroon **112**.

Tehostettu nuorisotyö on kriisitilanteissa ja välittömästi sen jälkeen nuorisotyön menetelmin tapahtuvaa nuoria tukevaa toimintaa. Tehostetun nuorisotyön valmiusryhmässä toimii kaupungin ja seurakuntien nuorisotyöntekijöitä. Tehostettua nuorisotyötä toteutetaan oppilaitoksissa, nuorisotiloilla, seurakuntien tiloissa tai muissa tiloissa, joihin on luonteva koota nuoria. Oppilaitoksissa tehostetun nuorisotyön tarkoitus on tukea oppilaitoksen kriisityötä ja kohdata nuoria, jotka ovat keskustelutuen tarpeessa.

Työterveyshuollon palvelut tukevat oppilaitoksen henkilöstöä kriisin keskellä sekä kriisin jälkeen. Mehiläisen valtakunnallinen asiakaspalvelunumero **010 414 00** palvelee joka päivä vuorokauden ympäri. Oppilaitoksen rehtori toimii yhdyshenkilönä työterveyshuoltoon.

OPPILAITOKSEN KRIISIRYHMÄN TEHTÄVÄT JA PALVELUT

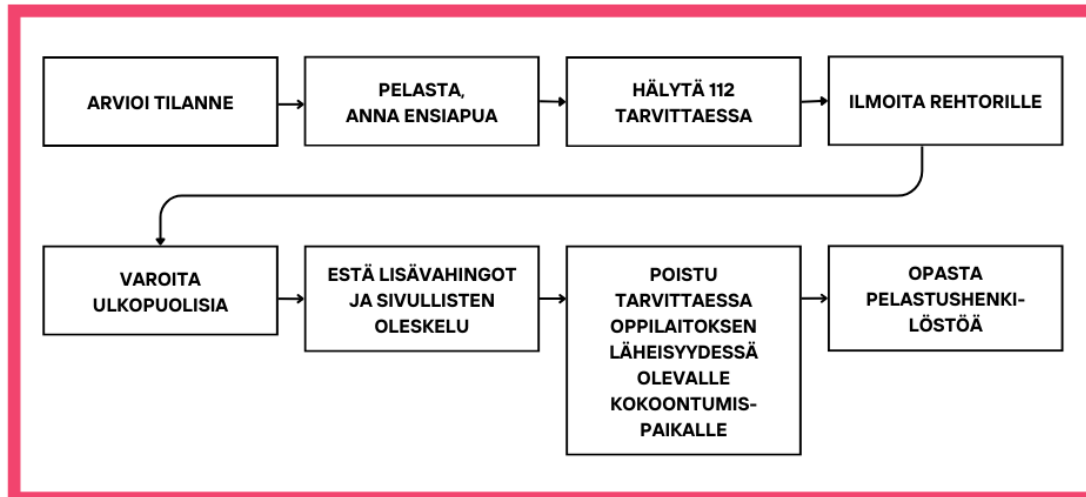
Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että jokaisessa oppilaitoksessa on kriisiryhmä. Oppilaitoskohtaisen kriisiryhmän kokoonkutsujana ja johtajana toimii rehtori tai hänen määräämänsä henkilö. Kriisiryhmä on moniammatillinen työryhmä ja siinä toimivat oppilaitoksen eri ammattiryhmien edustajat, kuten opettaja, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, koulupsykologi, koulukuraattori sekä kouluterveydenhoitaja.

Oppilaitoksen kriisiryhmän tehtävät poikkeamatilanteissa:

- Organisoia toimintaa
- Huolehtia välittömästä tuen tarpeesta sekä mahdollisista jatkotoimista
- Kirjata ryhmän sisäinen työnjako ja vastuuketju
- Selvittää kriisitilanteissa tärkeät paikallisesti ja alueellisesti toimivat yhteistyötahot sekä sopia yhteistyön periaatteista ja käytännöistä
- Arvioida kriisitilanteissa toteutettuja toimia
- Tehdä kriisisuunnitelmaan tarvittavat muutokset

Kriisiryhmän muut tehtävät: Perehdyttää oppilaitoksen henkilökunta kriisitoimintaan sekä kriisitoimintaohjeen ajan tasalla pitäminen (henkilötiedot, yhteystiedot). Tietojen päivittämisestä vastaa rehtori.

YLEISOHJEET OPPILAITOKSEN POIKEAMA- JA KRIISITILANTEISIIN

Tilannearvio

Jos tilanne on akuutti ja vaatii välittömiä toimenpiteitä (suojaaminen, pelastaminen, ensiapu jne.) tehdään tarvittavat toimenpiteet. Tilanteen tarkempi kartoitus tehdään kriisiryhmän koollekutsujan johdolla.

- Mitä on tapahtunut, mistä tieto on saatu ja onko tiedon todenperäisyys tarkastettu?
- Onko jotakin tukitoimia jo käynnistetty ja kenen toimesta?

Kriisityön käynnistäminen ja toiminta

Kartoitetaan, ketä/keitä asia läheisesti koskettaa (opiskelukaverit, luokkakaverit, opettajat jne.)

- Henkilöstön tuen tarve?
- Mitä tukitoimia ja menetelmiä käytetään?
- Tarvitaanko ulkopuolista apua?
- Kuka antaa apua: missä ja milloin?
- Kauanko tukitoimia tarvitaan?

Tiedottaminen ja kriisiviestintä

Kriisi saa aikaan inhimillisen tarpeen saada tietoa tapahtumasta ja sen seurauksista. On tärkeää miettiä, keneen tapahtunut vaikuttaa, kenen pitää saada tietoa tehtävien hoidon näkökulmasta ja keitä muita olisi hyvä informoida. Onnistunut viestintä kriisitilanteessa ehkäisee myös turhia pelkoja ja huhuja. Kriisiviestinnän tarkoituksena on, että kaikilla, niin oppilaitoksen sisällä kuin ulkopuolisilla

yhteistyötahoilla on yhtenäinen käsitys tilanteesta. Oppilaitoksen kriisitilanteissa ensisijainen kohderyhmä on aina oma henkilöstö ja oppilaat.

Kriisiviestinnässä noudatetaan Hangon kaupungin yleisiä linjauksia. Kriisiviestinnässä rehtori vastaa sisäisestä tiedottamisesta henkilökunnalle, oppilaille ja huoltajille. Oppilaitosten tärkein kriisiviestinnän kanava huoltajille on Wilma. Rehtori sopii ulkoisen tiedottamisen vastuut sivistystoimenjohtajan kanssa. Medialle kerrotaan vain faktat. Asian parhaiten tunteva antaa lausunnot.

Kriisin jälkihuoltotyö

Jälkihoitotyö tulee suunnitella alueen muiden toimijoiden kanssa yhdessä. Jälkihoidon avulla pyritään auttamaan opiskeluyhteisöä ja sen yksittäisiä jäseniä toipumaan järkyttävän tapahtuman seurauksista sekä palautumaan mahdollisimman hyvin arkeen.